

На зайнятті ж спрямованих на оволодіння руховими навичками або тактичними уміннями, спеціальні вправи на виховання якостей краще виконати у кінці. При іншому розташуванні явища перевагою, що розвиваються, негативно позначається на оволодінні руховими навичками [2,3].

Чергування вправ повинне здійснюватися з урахуванням їх переважної дії на основні групи м'язів або характеру м'язової діяльності. Науково доведено, що відновлення збудливості нервово - м'язового апарату після силових вправ відбувається швидше, якщо застосовувати вправи для розслаблення. Зайняття повинне закінчуватися організовано.

Після проведення основної частини зайняття спостерігається значне нервове збудження, підвищення частоти пульсу по відношенню до початкового, прискорене дихання, підвищення тону мускулатури.

Необхідно завершити зайняття, забезпечивши перехід до іншої діяльності або до відпочинку. Добре закінчити зайняття вправами, що знижують м'язову напругу, діяльність органів дихання і кровообігу.

У завершальній частині доцільно використати вправи середньої інтенсивності, за характером протилежні до попередньої діяльності. Це відповідає і вимогам активного відпочинку. Такими вправами будуть деякі ігри, легкий біг, вправи для окремих частин тіла з великою амплітудою. Завершення зайняття повинне забезпечити хороше самопочуття студентів, відчуття бадьорості і бажання займатися надалі [1,3].

Періодично на зайнятті поводять тестування, що визначає функціональні можливості організму, фізичну працездатність і рівень розвитку фізичних якостей. Поліпшення результатів свідчить про правильний підхід до постановки оздоровчого процесу, а погіршення результатів - це сигнал про необхідність корекції методики зайняття. Необхідно щодня поступово, правильно і постійно застосовувати засоби фізичної культури, контролюючи ефективність використання цих засобів [6].

Література

1.Белякова Р.Н. Педагогічний і медичний контроль фізичного виховання учнів: посібник для викладачів фізичної культури і медичних працівників учбових закладів / Р.Н. Белякова, Г.А. Боник, І.А. Мотевич. - Мінськ: УП "ІВЦ Мінфіну", 2004. - 154 с.

2.Куликів Л. М. Управління спортивним тренуванням: системність, адаптація, здоров'я. - М.:ФОН, 1995.

3.Матвеев Л.П. Основи загальної теорії спорту і системи підготовки спортсменів: Підручник / Матвеев Л.П., Київ, Олімпійська література, 1999. - 181с.

4.Методичне забезпечення фізичного виховання студентів непрофільних спеціальностей: посібник / авт.- сост.: Н.Н. Царик, Е.Б. Величко, Т.В. Грибуніна. - Мозир: УО МГПУ ім. І.П. Шамякіна, 2008. - 216 с.

5.Платонов В.Н. Загальна теорія підготовки спортсменів в олімпійському спорті. - Київ: Олімпійська література, 1997. - 583 с.

6.Фурманів А.Г. «Оздоровча фізична культура» / А.Г. Фурманів, М.Б. Юспа. - Мн., 2009. - 528 с.

7. Bulatova M., Litvin O. Health and creativity of the population of Ukraine // Theory and methodology of physical vichovannya i sportu.-2004.-№ 1.- p. 3-9.

8. Movchan L. Nove zavzhdi privolylye! : [Fitnes-new sport in Ukraine. I Nats.Chemp.] "Sport.gazeta.-1995.-29 version.

9.Alekseev AV "To overcome myself". 3rd edition., Redone and additional. - M. Physical Culture and Sport, 1985. - 192 p.

Яковенко А.В.

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

ПРЕДМЕТ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА» У СИСТЕМІ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

У статті представлено структуру системи загальної середньої освіти деяких країн Європи, Азії, Америки, які мають схожі ступені: початкову, неповну середню і повну середню. Кожна із ступенів має свою тривалість в різних країнах. Загальною тенденцією є зниження віку дітей для вступу до школи і збільшення терміну навчання. Серед обов'язкових предметів в навчальних планах всіх країн передбачена фізична культура, на вивчення якої відводиться різна кількість часу. У більшості досліджуваних країн Європи, Азії та Америки обов'язкові уроки фізичної культури доповнені заняттями в шкільних спортивних клубах і секціях з великим вибором видів рухової активності.

Ключові слова: фізична культура, система освіти, структура, зарубіжні країни, школа.

Яковенко А.В. Предмет «Физическая культура» в системе среднего образования зарубежных стран. В статье представлена структура системы общего среднего образования некоторых стран Европы, Азии, Америки, которые имеют схожие ступени: начальную, неполную среднюю и полную среднюю. Каждая из ступеней имеет свою длительность в разных странах. Общей тенденцией является снижение возраста детей для поступления в школу и увеличение срока обучения. Среди обязательных предметов в учебных планах всех стран предусмотрена физическая культура, на изучение которой отводится разное количество времени. В большинстве исследуемых стран Европы, Азии и Америки обязательные уроки физической культуры дополнены занятиями в школьных спортивных клубах и секциях с большим выбором видов двигательной активности.

Ключевые слова: физическая культура, система образования, структура, зарубежные страны, школа.

Yakovenko A. The subject "Physical Culture" in the system of secondary education in foreign countries. The aim of the article is to determine the place of the subject "Physical Culture" in the educational system of foreign countries for the formation of a modern strategy for the development of physical education in secondary schools of Ukraine on the basis of world experience.

The article presents the structure of the system of general secondary education in some countries of Europe, Asia, and America, which have similar levels: primary, incomplete secondary and full secondary. Each of the levels has its duration in different countries. A common trend is to reduce the age of children for admission to school and increase the duration of education.

Among the compulsory subjects in the curricula of all countries is a physical culture. The study of physical culture is given a different amount of time. In most of the studied countries of Europe, Asia and America, compulsory physical education lessons are supplemented by classes in school sports clubs and sections with a large selection of types of motor activity.

At the same time, there is a problem of incompleteness of the pedagogical staff of schools in some European countries by the graduated teachers of physical culture for conducting lessons with children of primary school age. Specialists in physical culture and sports work with students of secondary and senior schools.

Key words: physical culture, education system, structure, foreign countries, school.

Постановка проблеми. На сучасному етапі Україна проходить стадію вирішення багатьох завдань у галузі реформування освіти: зміна структури системи освіти, змісту, форм та методів навчання тощо. Розвиток освіти є соціальним замовленням часу, пріоритетним напрямком державної політики України. Успішне здійснення економічних, політичних і соціальних перетворень у суспільстві неможливе без удосконалення системи освіти взагалі та фізичного виховання зокрема.

Для того, щоб вивести вітчизняну систему освіти на міжнародний рівень, фахівцями визначено основні шляхи її реформування, серед яких особливу роль відіграє впровадження у школи нових навчальних систем, програм, форм та методів, способів і засобів навчання і виховання. Це, в свою чергу, вимагає вивчення вітчизняного та світового досвіду реформування системи освіти, перейняття позитивних спроб зарубіжних країн у перетворенні освітнього простору [2, 4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні роки помітно зріс інтерес науковців до вивчення світових освітніх систем, і, зокрема, фізичного виховання. Організація фізичного виховання та спорту в школах країн Європи є предметом дослідження таких зарубіжних фахівців як R. Naul (2002), Е. Поспех, М. Шапелявы, Ю. Войнар (2002), К. Hardman (2008, 2017), С. Murphy, А. Routen, S. Tones (2013), фізичному вихованню країн Азії присвятили свої дослідження Т. Nakai, М. W. Meltzer (2005), М. М. Забурдаєва (2007), Ван Цзин, А. С. Бондар (2013), Ху Ліфей (2013), А. Kajanus (2016), В. Д. Иванов, Н. О. Салькова (2017), особливості фізичного виховання в школах країн Америки вивчали К. Hardman (2008), С. М. Hoenher (2012), С. Kelso (2013), R. Lloyd (2015) та інші.

Важливим джерелом визначення сучасної стратегії розвитку сфери фізичного виховання в Україні є аналіз передового досвіду організації навчально-виховного процесу, дослідження закономірностей та тенденцій розвитку цієї важливої складової частини освітньої сфери в різних країнах світу. Тому не випадково питання організації і методики фізичного виховання в зарубіжних країнах цікавлять багатьох сучасних українських фахівців (Е. С. Вільчковський, 2014; І. Х. Турчик, 2005, 2013, Г. В. Глоба, 2012; Д. М. Анікеєв, 2012; А. Мандюк, 2013; І. Г. Максименко, 2013; О. Б. Ярова, 2014; О. Жданова, 2015; І. Б. Грінченко, 2015; Н. С. Пангелова, 2016 та ін.).

Як показують дані науковців [1, 3, 7, 10], організація сфери освіти, що включає в себе структуру освітньої системи і зміст освіти, залишається в компетенції кожної країни. Спільним моментом є те, що школі ставиться в обов'язок озброїти молоде покоління відповідним обсягом знань і підготувати до професійної діяльності в умовах уніфікованого ринку праці, усвідомленого вибору ідей, культур і стилів життя, функціонування в нових правових умовах; прищепити вміння слухати, вести дискусію, аргументовано відстоювати свою позицію, захищати основні гуманістичні і моральні цінності.

У різних країнах світу відбувається трансформація освітніх систем і встановлюється наступний зв'язок між окремими етапами освіти, яка націлена на руйнування наявних бар'єрів, ліквідацію вікових криз, що виникають при переході з однієї шкільної сходинки на іншу, стимулювання розвитку дітей відповідно до їх індивідуальних можливостей та з урахуванням особливостей їх культурного й соціального середовища [5].

Мета дослідження – визначити місце предмету «Фізична культура» в системі освіти зарубіжних країн для формування сучасної стратегії розвитку фізкультурної освітньої галузі у закладах середньої освіти України на основі світового досвіду.

Для досягнення поставленої мети застосовано такі **методи досліджень**: аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури, документальних матеріалів та інтернет-джерел.

Виклад основного матеріалу. Однією з рушійних сил прогресу в будь-якій області людської діяльності і знань є синтезування накопиченого світового досвіду. В умовах реформи системи освіти в нашій країні все більшу важливість набуває вивчення і аналіз тенденцій розвитку освіти за кордоном.

Як відомо, в системах освіти провідних країн світу в даний час відбуваються процеси демократизації. Її істотною ознакою, поряд з доступністю, варіативністю і диференціацією, децентралізацією управління, є відкритість, наступність всіх її ступенів. При цьому освіта не підлягає процесам повної уніфікації, яка нав'язує необхідність введення однакових змін для всіх країн. Організація освітньої галузі залишається в компетенції кожної країни залежно від національних особливостей та історичних традицій.

Однак, існують схожі моменти у організації системи освіти різних зарубіжних країн.

Найбільш поширеною є структура освіти, що включає в себе три ступені:

- початкову або основну освіту (у різних країнах ця шкільна ступінь називається по-різному, що заважає її ідентифікації), тривалістю від 4 до 6 років;
- ступінь нижчої середньої освіти (неповна або базова середня освіта) тривалістю від 3 до 5 років;
- старшу ступінь середньої освіти (повна середня освіта) від 2 до 3 років [10].

Важливою тенденцією, що намітилася в напрямку зближення зарубіжних освітніх систем є зниження віку початку навчання (з 7 до 6 і менше років) і збільшення тривалості навчання. У більшості країн (Австрії, Бельгії, Греції, Данії, Німеччині, Ірландії, Іспанії, Італії, Канаді, Китаї, Люксембурзі, Португалії, Румунії, Словаччині, Словенії, Сполучених Штатах

Америци, Угорщині, Франції, Чехії, Японії) в школу приймаються діти у віці 6 років. У віці 5 років йдуть в школу діти в країнах Сполученого Королівства – Англії, Шотландії і Уельсі та на Мальті. У Північній Ірландії навчання починається з 4 років. У віці 7 років йдуть в школу діти Болгарії, Латвії, Литви, Швеції, Фінляндії та Естонії. Найпізніше, у 8 років, починається навчання школярів Республіки Корея.

У багатьох країнах поряд з державними загальноосвітніми навчальними закладами навчальний процес забезпечують і приватні школи, які мають більшу варіативність навчання та менш обмежені законодавством.

Сумарна тривалість загальної середньої освіти в країнах Європи, Азії та Америки становить від 11 до 13 років, при цьому більш ніж у 80 % країн, вона становить 12 років (табл. 1). Тринадцятирічний термін навчання запроваджено у Великобританії, Німеччині, Італії, Чехії, Румунії та Республіці Кіпр. При чому у більшості країн обов'язковий термін навчання не передбачає отримання повної загальної середньої освіти. По закінченні середньої школи можна піти навчатися у професійні ліцеї (і аналогічні заклади, такі як ПТУ), або продовжити навчання в старшій школі для вступу в університет. Найпоширенішим серед різних країн є 10-річний обов'язковий термін навчання. Так вчать діти в Австрії, Греції, Данії, Ірландії, Іспанії, Італії, Республіці Кіпр, Литві, Словачії, Фінляндії, Франції. При чому у деяких країнах (Австрія, Греція, Кіпр, Литва, Фінляндія) у цей термін навчання обов'язково входить відвідування дошкільних навчальних закладів протягом одного року перед вступом до школи.

Досить розповсюдженим є також 11-річний обов'язковий термін навчання у Болгарії, Канаді, Латвії, Мальті, Польщі, Румунії та країнах Сполученого Королівства – Шотландії та Уельсі. Болгарські та латвійські діти обов'язково 2 роки навчаються у дошкільних установах і 9 – у школі. У Польщі обов'язковим є відвідування дитячих садів з 6 до 7 років, а потім – 10-літнє навчання в школі.

Найменше навчаються школярі в Естонії, Китаї, Кореї, Словенії, Хорватії, Чехії, Швеції. В цих країнах діти обов'язково закінчують 9 класів.

12-річний обов'язковий строк навчання встановлений у Бельгії, Люксембурзі, Португалії, Північній Ірландії, Японії. 13 років вчать школярі в Нідерландах, Німеччині, Англії, США, Угорщині. У Нідерландах і США передбачено обов'язкове відвідування дошкільних навчальних закладів протягом 1 року, в Угорщині – протягом 3 років перед вступом до школи.

Необов'язковість дошкільного виховання в більшості країн не звільняє дітей дошкільного віку від обов'язкового відвідування, за рік до вступу до школи, дошкільного закладу. У завдання такого передшкільного навчання входить соціальна адаптація дітей до нових умов їх життя, стимулювання розвитку у відповідності з їх потенційними можливостями, розвиток комунікативних навичок, моторної активності дітей, формування моральних ціннісних орієнтацій, коригування деяких недоліків в розвитку дитини, пов'язаних із соціально-культурними умовами її життя і специфічними особистісними рисами характеру.

Таблиця 1

Тривалість навчання у школах різних країн Європи, Азії та Америки

Країни	Вік, років	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18	18-19	19-20
Австрія				0	1			2			3							
Бельгія					1			2			3							
Болгарія				0	1			2			3							
Греція				0	1			2			3							
Данія					1			2			3							
Естонія					1			2			3							
Ірландія					1			2			3							
Іспанія					1			2			3							
Італія					1			2			3							
Канада				0	1			2			3							
Кіпр				0	1			2			3							
КНР				0	1			2			3							
Латвія				0	1			2			3							
Литва				0	1			2			3							
Люксембург				0	1			2			3							
Мальта					1			2			3							
Нідерланди				0	1			2			3							
Німеччина					1			2			3							
Польща				0	1			2			3							

Португалія				1	2	3		
Респ. Корея		0		1	2	3		
Румунія				1	2	3		
Словаччина				1	2	3		
Словенія				1	2	3		
Спол. Кор. – Англія				1	2	3		
Спол.Кор. – Півн.Ірланд.				1	2	3		
Спол.Корол. - Шотландія				1	2	3		
Спол.Корол. - Уельс				1	2	3		
США		0		1	2	3		
Угорщина		0		1	2	3		
Фінляндія			0	1	2	3		
Франція				1	2	3		
Хорватія			0	1	2	3		
Чехія				1	2	3		
Швеція				1	2	3		
Японія				1	2	3		

Примітки: 0 – дошкільна освіта; 1 – початкова освіта; 2 – неповна середня освіта; 3 – повна середня освіта; - обов'язковий термін навчання.

Серед обов'язкових дисциплін для вивчення протягом навчання у школі в більшості країн пропонуються: рідна мова, література, іноземні мови, математика, природничі науки (біологія, фізика, хімія), географія, історія, музика, образотворче мистецтво, фізична культура та інші. У деяких країнах (Японія, США, Канада, Великобританія, Німеччина та ін.) учні старшої школи мають право вибору навчальних дисциплін.

Фізична культура включена в якості предмета в усі національні навчальні плани і є обов'язковою на початковому та середньому рівнях освіти [8, 9].

Характерними особливостями політики різних держав щодо розвитку фізичного виховання та спорту в школі на сучасному етапі є визнання занять фізичною культурою як загального права для всіх дітей; статусу фізичного виховання як обов'язкового предмету шкільної програми, що сфокусований переважно на здоров'ї, тілобудові, активізації рухової діяльності; виняткової ролі фізичної культури у збереженні здоров'я, досягненні загального розвитку та безпеки життєдіяльності; взаємозв'язку між якістю фізичної культури та підготовкою викладачів і збалансованістю навчального плану; потенціалу фізкультурної освіти для формування соціальних навичок учнів (скритий курикулум); необхідності розширення співробітництва між школами, спортивними клубами та федераціями; компетенції у спорті як чинника сталого розвитку суспільства [6, 9].

На вивчення предмета «Фізична культура» відводиться різна кількість годин. У країнах Європейського Союзу визначена мінімальна кількість – три години на тиждень для шкіл всіх країн. По 3 уроки фізичної культури на тиждень мають школярі Бельгії, Німеччини, Італії, Фінляндії, Польщі, а також Китаю та Японії. Щоденні заняття фізичними вправами проводяться у школах Великобританії, Франції, деяких навчальних закладах Китаю та США, а також окремих провінціях Канади. Від 2 до 3 уроків фізичної культури проводиться у школах Австрії, Греції, Чехії, Болгарії.

Слід зазначити, що більшість країн Європи, Азії та Америки, окрім обов'язкових уроків фізичної культури, пропонують учням займатися в шкільних спортивних секціях або клубах. У деяких країнах (Італія, Франція, Польща, США, КНР та ін.) відвідування позакласних занять є обов'язковим. Види спорту, які пропонуються школярам у вільний від навчання час, залежать від матеріально-технічної бази школи, географічних та кліматичних умов, інтересів учнів, а також кадрового забезпечення. У країнах Європи популярними є спортивні ігри, легка атлетика, плавання, гімнастика, танці. У Великобританії, наприклад, окрім традиційних видів пропонуються і нетрадиційні – регбі, сквош, крикет, вітрильний спорт, гольф, хокей на траві, стрільба з лука, верхова їзда, ковзанярський спорт, стрибки у воду, скейтбординг та ін. Учні австрійських, італійських шкіл мають можливість займатися гірськолижним спортом. У Польщі позакласні заняття можуть бути у вигляді рекреаційних, рухливих і спортивних ігор, корегуючої гімнастики та лікувальної фізичної культури. У школах країн Азії культивуються національні види спорту. У США майже в кожній школі існує близько 20 спортивних секцій: з американського футболу, соккеру, баскетболу, волейболу, бейсболу, легкої атлетики, гольфу, тенісу та ін., створюються шкільні спортивні команди з різних видів спорту.

Необхідно відмітити той факт, що в багатьох європейських школах у молодших класах не вистачає дипломованих вчителів фізичної культури, тому цей предмет часто ведуть вчителі молодших класів. Все залежить від ступеня автономії

школи і наявності штатної одиниці у складі вчительських кадрів. Проте, в деяких країнах лише вчителі фізичної культури, які отримали спеціальну фізкультурно-педагогічну освіту, можуть працювати з дошкільнятами або молодшим школярами. Це відноситься до Бельгії (французькі і фламандські області), Болгарії, Греції, Іспанії, Латвії, Польщі, Португалії, Румунії.

Однак у тих країнах, де фізичне виховання здійснюється класними керівниками у початковій школі, передбачається методична допомога спортивного тренера або спортивного консультанта, як, наприклад, у Німеччині, Франції, Ірландії, або кваліфікованого вчителя фізичної культури, як в Словенії. На Мальті фізична культура викладається двома вчителями одночасно, класним учителем і вчителем фізичної культури. Вчитель фізичної культури проводить одне обов'язкове спеціалізоване заняття на тиждень, а решту уроків фізичної культури проводить класний керівник. Поза школи діти молодшого шкільного віку займаються фізичною культурою під безпосереднім керівництвом тренерів у спортивних секціях.

На відміну від молодшої школи у середній і старшій школі уроки фізичної культури зазвичай проводять дипломовані вчителі фізичного виховання. У Сполучених Штатах Америки та в Японії завдяки розмаїттю видів спорту, що викладаються, у школі може налічуватися до десяти вчителів фізичної культури.

Пріоритетними завданнями, які повинні вирішувати зарубіжні вчителі фізичної культури, залишаються завдання підвищення фізичного розвитку і фізичної підготовленості учнів. Крім того, у програмах фізичного виховання в багатьох країнах приділено увагу підвищенню знань і умінь в області здоров'я і здорового способу життя, підготовці до фізичної активності протягом усього життя. Реалізація завдань і освоєння змісту програмного матеріалу повинні забезпечити оволодіння учнями мінімальними стандартами освіти з фізичної культури.

Висновки. Аналіз літературних джерел показав, що різні країни світу мають схожі за структурою системи середньої освіти, до яких входять початкова, нижча середня та старша середня освіта. Кожна країна має власну тривалість середньої освіти. Найбільш розповсюдженою є 12-річний термін навчання. Загальносвітовою тенденцією є зменшення віку вступу на навчання. У багатьох країнах діти йдуть до школи у 6 років, і повинні щонайменше закінчити 9-10 класів.

Зарубіжні країни визнають важливість занять фізичною культурою. Цей предмет є обов'язковим у навчальних планах загальноосвітніх шкіл країн Європи, Азії та Америки. В більшості країн заняття з фізичної культури проводяться тричі на тиждень, у деяких країнах – щоденно. Дітям також пропонуються широкі можливості щодо організації позакласних занять у спортивних секціях та клубах. Постійно розширюється перелік видів спорту, якими діти можуть займатися.

У той же час існує проблема неуккомплектованості педагогічного колективу шкіл деяких європейських країн фізкультурними кадрами для проведення занять з дітьми молодшого шкільного віку.

Важливим етапом реформування сфери вітчизняного фізичного виховання є визнання значимості занять фізичною культурою і спортом, розробка комплексних програм виховання з обов'язковим включенням предмету «Фізична культура» на всіх щаблях освіти, організація та розширення позанавчальної фізичної активності молоді.

Перспективи подальших досліджень полягають у аналізі структури та змісту програм фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти різних країн світу.

Література

1. Курінна М.Г. Особливості змісту загальної освіти в Японії / М.Г. Курінна // Науковий вісник Донбасу. – 2011. - №2.
2. Пангелова Н. Зарубіжний досвід організації фізичного виховання в загальноосвітніх школах / Пангелова Н., Власова С. // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2017. - №1. – С. 215 – 221.
3. Савина А.К. Образование в Европейском Союзе / А.К. Савина // Проблемы современного образования. – 2014. - №2. – С. 53 – 64.
4. Турчик І. Проблеми та тенденції шкільного фізичного виховання за кордоном / І. Турчик, Л. Козіброда // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2012. – Вип. 3. – С. 195 – 203.
5. Hardman K. Physical Education in Schools: A Global Perspective / K. Hardman // Kinesiology. 2008. - №1 (40). – P. 5-28.
6. Hommes T. The Significance of Physical Education in American Schools / T. Hommes // Nurse Care Open Acces J. – 2017. - № 4(1). – Pp. 96 – 97.
7. Horner W. The Education Systems of Europe (Global Education Systems) / Horner W., Döbert H., Reuter L., Kopp B. – Springer; 2nd ed., 2015. – 908 p.
8. Innovative Practices in Physical Education and Sports in Asia. UNESCO. – Bangkok, 2008. – VIII. – 100 p.
9. Physical Education and Sport at School in Europe: Eurydice Report. – Luxembourg: Publications Office of the European Union. – 2013 – 76 p.
10. The Structure of the European Education Systems 2016/17: Schematic Diagrams. Eurydice Facts and Figures / European Commission/EACEA/Eurydice, 2016. – Luxembourg: Publications Office of the European Union.